

De Heraut

voor de

Gerreformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 26 Maart 1916. N°. 1992.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 90, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan *Donderdag* 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 3.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f 0.10. Abonnementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz.
Advertentieprijs: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f 0.20.
Aanvragen en vermelding van leedgaven f 0.12 per regel.

Van de Voleinding.

CCIII.

ZESDE REEKS.

XXIV.

En hij zal het hart der vaderen tot de kinderen wederbrengen, en het hart der kinderen tot hunne vaderen, opdat Ik niet kome, en de aarde niet den hun sla.

Mal. 4: 6.

In Maleachi's profetie is het meest in het oog springende zijn zoo scherpelijk aangeduide aankondiging van de komst van den Dooper. Alle overige bestanddeelen van de op Christus doelende Godspraak waren reeds bij zijn voorgangers uitgekomen, en wat Maleachi geheel in 't bijzonder kenmerkt, is eeniglijk zijn profetie omtrent den Elia die komen zou. Wie ooren, heeft om te hooren, die hoore. Nog stilliger vinden we een even bestelde uitspraak van Jezus in Matth. XVII: 12, waar het heet: «Maar ik zeg u, dat Elia reeds gekomen is; ze hebben hem niet gekend, doch zij hebben aan hem gedaan al wat zij hebben gewild», waarop dan volgt: «Toen verstonen zijn discipelen, dat hij hun van Johannes den Dooper sprak. Nog specialer dan in Jesaja 30: 3, geeft alzo Maleachi, vier eeuwen eer het te gebeuren stond, de op zichzelf door niemand voorziene zekerheid, dat de komst van den Messias, vlak voor zijn geboorte, door het verschijnen van zijn heraut zou worden voorafgegaan.

Doch ook op het tweede moet hier nadruk gelegd. Reeds eer we aan Amos toekwamen, zezen we er in ons 14e artikel van deze zesde reeks op, hoe de heilshistorie van Abraham's uittocht uit Ur der Chaldeen, tot op Bethlehem, ons een reeks, naar tijdsorde, van telkens ongeveer vier eeuwen lang aanwijst. De vier eeuwen in Egypte, de vier eeuwen van den Richtertijd, de vier eeuwen van David tot aan de Ballingschap, en de vier eeuwen van den terugkeer uit de Ballingschap tot den Kerstmorgen, Reeds dit wijst er op, hoe het gehele proces der heilshistorie zeer langzaam voortschrijdt. Wij voor ons zouden, even als de vaderen van ouds, de komst van het verheerlijkte Koninkrijk veel liever aanstonds hebben zien intreden, en toch is het, of telkens weder, als de eindbeslissing nabij scheen, het eerstvolgende groote historisch moment weer voor vier eeuwen naar achteren wordt geschoven. Ge zoudt zoo zeggen, de eindbeslissing had reeds met David en Salomo kunnen intreden, maar nu verschoof het zelfs tot na den terugkeer uit de Ballingschap. En waar toch voor het minst de finale kon worden ingewacht, verschoof weer profet na profet, en zegt ook Maleachi wel, dat de komst van den Messias nabij is, maar ook nu weer kwam er een uitstel van vier eeuwen. Iets wat daarom nog te opmerkelijker is, omdat er in die vier eeuwen van een verdere ontplooiing van de Profetie geen sprake geweest is. Maleachi was de laatste der erkende profeten, en toen moesten nog vier eeuwen verloopen, eer in den stal van Bethlehem Israels Koning zou geboren worden. Dit langzaam voortschrijden van de profetie is alzo kentekenend voor Gods bestel. Het is de Heere onze God, die den tred alzo verordend heeft. Doch hier staat nu tegenover, dat in alle openbaring die de Christus, voor hem de profetie, en na hem het apostolaat, ons gaf, toch altoos weder op het plotseling intredend karakter van de Voleinding wordt gewezen. Zoo lezen we in de profetie, ook bij Maleachi, gedurig dat «de dag des Heeren nabij is», dat de «grootste dag des Heeren» komt. Het «Kom, Heere Jezus! ja kom haastiglijk!» uit het slot des Nieuwen Testaments, stemt geheel overeen met Maleachi IV: 5-6 als slot van het Oude Testament. Eeuwen slot van het Oude Testament. Eeuwen slot van het Oude Testament. Eeuwen slot van het Oude Testament.

vanzelf terugkeeren op wat we bij Maleachi lezen in hoofdst. IV: 5 en 6: «Ziet, Ik zend u den profet Elia, eer dat die groote en die vreeslijke dag des Heeren komt, en hij zal het hart der vaderen tot de kinderen wederbrengen, en de harten der kinderen tot hun vaderen». Eu wat nog meer zegt, de Christus zelf heeft, blijkens Matth. XI: 10 v.v., zich juist evenzo tot het volk uitgesproken: «Zoo ge het wilt aannemen, aldus sprak de Heere van Johannes den Dooper, als ge het wilt aannemen, hij is Elia die komen zou. Wie ooren, heeft om te hooren, die hoore». Nog stilliger vinden we een even bestelde uitspraak van Jezus in Matth. XVII: 12, waar het heet: «Maar ik zeg u, dat Elia reeds gekomen is; ze hebben hem niet gekend, doch zij hebben aan hem gedaan al wat zij hebben gewild», waarop dan volgt: «Toen verstonen zijn discipelen, dat hij hun van Johannes den Dooper sprak. Nog specialer dan in Jesaja 30: 3, geeft alzo Maleachi, vier eeuwen eer het te gebeuren stond, de op zichzelf door niemand voorziene zekerheid, dat de komst van den Messias, vlak voor zijn geboorte, door het verschijnen van zijn heraut zou worden voorafgegaan.

Doch ook op het tweede moet hier nadruk gelegd. Reeds eer we aan Amos toekwamen, zezen we er in ons 14e artikel van deze zesde reeks op, hoe de heilshistorie van Abraham's uittocht uit Ur der Chaldeen, tot op Bethlehem, ons een reeks, naar tijdsorde, van telkens ongeveer vier eeuwen lang aanwijst. De vier eeuwen in Egypte, de vier eeuwen van den Richtertijd, de vier eeuwen van David tot aan de Ballingschap, en de vier eeuwen van den terugkeer uit de Ballingschap tot den Kerstmorgen, Reeds dit wijst er op, hoe het gehele proces der heilshistorie zeer langzaam voortschrijdt. Wij voor ons zouden, even als de vaderen van ouds, de komst van het verheerlijkte Koninkrijk veel liever aanstonds hebben zien intreden, en toch is het, of telkens weder, als de eindbeslissing nabij scheen, het eerstvolgende groote historisch moment weer voor vier eeuwen naar achteren wordt geschoven. Ge zoudt zoo zeggen, de eindbeslissing had reeds met David en Salomo kunnen intreden, maar nu verschoof het zelfs tot na den terugkeer uit de Ballingschap. En waar toch voor het minst de finale kon worden ingewacht, verschoof weer profet na profet, en zegt ook Maleachi wel, dat de komst van den Messias nabij is, maar ook nu weer kwam er een uitstel van vier eeuwen. Iets wat daarom nog te opmerkelijker is, omdat er in die vier eeuwen van een verdere ontplooiing van de Profetie geen sprake geweest is. Maleachi was de laatste der erkende profeten, en toen moesten nog vier eeuwen verloopen, eer in den stal van Bethlehem Israels Koning zou geboren worden. Dit langzaam voortschrijden van de profetie is alzo kentekenend voor Gods bestel. Het is de Heere onze God, die den tred alzo verordend heeft. Doch hier staat nu tegenover, dat in alle openbaring die de Christus, voor hem de profetie, en na hem het apostolaat, ons gaf, toch altoos weder op het plotseling intredend karakter van de Voleinding wordt gewezen. Zoo lezen we in de profetie, ook bij Maleachi, gedurig dat «de dag des Heeren nabij is», dat de «grootste dag des Heeren» komt. Het «Kom, Heere Jezus! ja kom haastiglijk!» uit het slot des Nieuwen Testaments, stemt geheel overeen met Maleachi IV: 5-6 als slot van het Oude Testament. Eeuwen slot van het Oude Testament. Eeuwen slot van het Oude Testament. Eeuwen slot van het Oude Testament.

Te opmerkelijker is deze profetie omtrent de komst van den Dooper, daar Johannes niet als profet optrad. Niet hij had de komst van den Messias meer aan te kondigen, de engel had dit reeds aan Zacharias en daarna te Nazareth aan Maria gedaan. Voor wie van deze engelsverspreidingen gehoord hadden, was de aanstaande komst van den Christus, althans zijn geboorte, als binnen enkele maanden aanstonds reeds uitgemaakt. Het blijft derhalve bij wat we reeds opmerkten, de profetie is na de Ballingschap zoo goed als geëindigd. Ze leeft nog korten tijd voort, maar mist toch reeds aanstonds de vroegere bezieling en de aloude, aangrijpende kracht, en ruim een

eeuw na den terugkeer van Israël uit de ballingschap, houdt ze geheel op. We mogen niet zeggen, dat ze uitstierf, maar ze had haar einde bereikt. En rekent men nu verder, van omstreeks de helft der vijfde eeuw voor Chr., tot op Johannes, dan wordt er ganschelijk van nieuwe Godspraak geen gewag meer gemaakt. Er treden in de Makkabeen vooral nog uitnemende geloofshelden op, en de martelaren werden velen, maar voortgang der Profetie is er niet meer. Na Maleachi heeft er geen verrijking van de Profetie meer plaats gehad. Ze hield op. Al wat met het oog op de komst van den Messias en met het oog op de Voleinding te voorzeggen was, was nu aangekondigd. Verdere ontplooiing ervan heeft niet plaats gehad. En zoo nu kan ook van Johannes den Dooper niet gezegd worden, dat in hem de aloude profetie herleefde. Wel is de naam van profet ook door een deel van het volk op Johannes toegepast, doch dit zegt niets. Men weet toch hoe onder het volk van Israël schier alle eeuwen door, gedurig allerlei machtige redenaars optraden, die zich voor profeten uitgaven, maar die, uit hooger oogpunt beschouwd, nooit anders dan valsche profeten waren. De juiste onderscheiding om te beoordeelen, wie metterdaad in het echt profetische karakter optrad en wie niet, ontbrak bij het volk van meet af. Daarom is het dan ook alleszins begrijpelijk, dat niet weinigen ook in Johannes een nieuw opgetreden profetiebegroeten. Gemeten daarentegen naar den maatstaf der echte, van God bezield profetie, die van Obadja en Amos tot Daniel en Maleachi liep, kon aan Johannes in hun heilige reeks geen eigen plaats worden aangewezen. Johannes was best prediker, boetsprediker in geheel eenigen zin, maar een nabolevend profet, in wien de aloude Godspraak herleefde, was Johannes den Dooper niet. Hij trad op om het verleden af te sluiten, en den nieuwen dag die nu te komen stond, in te luiden. Godsgezant was hij voorzeker. Een bode des Heeren in den strengsten zin. Maar tot de heilige profeten-schare is Johannes niet te rekenen.

Even opmerkelijk is de wijziging, die bij dezen laatste profetie de inhoud van de Godspraak ondergaan heeft. Men mag aannemen dat de vier kapitelen van zijn geschrift saam slechts één doorlopende rede vormen, waarin hij zelf den inhoud van zijn gewone Godspraak saam heeft getrokken. Nu begint deze Godspraak met in het eerste stuk te wijzen op de geheel eeniglijke liefde waarmee de Heere Israël steeds heeft bemind. «Ik heb u lief gehad», zegt de Heere! Maar hij zegt, waarin heeft de Heere ons lief gehad? En nu wijst de profet op het historisch feit, dat Jacob en Ezaü broeders waren, en dat toen Jehovah al zijn liefde op Jacob en diens nageslacht heeft saamgetrokken, en van Ezaü zijn liefde terugtrok. De Heere mint zijn volk als een vader zijn kinderen, doch waar bleef hun eerbied voor hun Vader? Jehovah was hun Heere, doch waar bleef de onderwerpenheid? Nu volgt van af Hoofdstuk 1:7 het tweede stuk, waar de profet in de eerste plaats aan de priesters en Levieten, en daarna aan het volk hun zonde en hun onbekeerdheid verwijt. De priesters leggen op Gods altaar verminkte of kreupele en kranke vogels en andere dieren als offerande. Vandaar in 1:10 de betuiging van Jehovah: «Ik heb geen lust aan u, en het spijsoffer is mij van uw hand niet aangenaam». En zoo als het onder de priesters staat, niet anders staat het onder het volk. «Juda handelt trouwlooslijk en er wordt een gruwel gedaan in Israël, want Juda ontheiligt de heerlijkheid des Heeren, die Hij lieft, door zijn huwelijk met heidensche vrouwen. En dan voegt II: 13 er aan toe: «Dit tweede doet gij ook, dat gij het altaar des Heeren bedekt met tranen, met weening en met zuchtigen», zool als in het huislijk leven vooral de vrouw schade en schande lijdt. En waar zoo priesters en leken tegen Gods heiligheden ingaan, is dit nog het bitterst, dat het geloof aan Gods oordeel almeer weerk. Ze vragen: «Waarmede vermoenen wij Jehovah?» En de profet antwoordt hierop: «Daarmede dat gij zegt: Al wie kwaad doet is goed in de oogen van Jehovah, en Hij heeft lust aan de zondanigen!» Of zag men niet telkens weer, dat de spotters 't leven genoten en zich verrijkten, en daarentegen de vromen het lot van Job deelden. Zoo bleek dan toch immers, dat 't niets gaf of men al in den dienst van Jehovah volhardde. «Waar was dan de God des oordeels?»

Gevolg hiervan zal nu zijn, dat ten slotte het grootste deel van Israël zal verworpen

worden, terwijl uit de Heidensche volken steeds meerderen tot den dienst van Jehovah naderen zullen. Zoo heet het in I: 11: «Van den opgang der zon tot haren ondergang zal mijn naam groot zijn onder de Heidenen en aan alle plaatsen zal mijn reukwerk worden toegebracht, want mijn naam zal groot zijn onder de Heidenen, zegt de Heere der Heerschen». Maar voor wat Israël aangaat, zegt III: 5: «Ik zal tot ulieden ten oordeel naderen, en Ik zal een snel getuige zijn tegen de tooveenaars, en tegen de overspelers, en tegen degenen die 't loon des daglooners met geweld inhouden, die der weduwe en den wees, en den vreemdeling het recht verkeeren en mij niet vrezen, zegt de Heere der heerschen». Zelfs volgt dan in vs. 9: «Met een vloek zijt gij vervloekt, omdat gij mij beoofst, zelfs het gansche volk! Uw woorden, zoo gaat de Godspraak dan door, uw woorden zijn tegen mij te sterk geworden. Gij zegt toch: Het is te vergeefsch God te dienen, want wat nuttigheid is het dat wij zijn wacht waarnemen». En dit brengt er u dan toe, om, welbezien, de goddeloozen zalig te prijzen. Gij zegt toch: «Wij achten de trotschen gelukkig, ook die goddeloosheid doen worden gebouwd: ook verzaken zij den Heere, en ze ontkomen». Doch al heerscht dit goddeloos gedoe en geredeneer in den tempel van Sion en allerwege onder de massa, toch is er nog altoos een overblijfsel, dat den Heere getrouw blijft. Welnu, over die heilige kern, die God zich bewaard heeft, zal zijn vreeze blijven heerschen: «Als dan spreken zij, die den Heeren vreeze, een ieder tot zijn naaste, dat, al schijnt 't anders, de Heere toch op het innerlijke liet, en dat er een goddenboek voor zijn aangezicht is geschreven voor degenen die den Heere vrezen, en die aan zijn naam gedenken». Over deze nu zal de genade des Heeren zich dan ook in het eind volheerlijk uitbreiden. «Deze», zegt de Heere, zullen te dien dage dien Ik maken zal, mij tot een eigendom zijn, en Ik zal hen verschoonen, gelijk als een man zijn eigen zoon verschoont, die hem dient, en ook zult gij wederom zien het onderscheid tusschen hem die Jehovah dient en die Hem niet dient. Dan zal het onderscheid tusschen de rechtvaardigen en de goddeloozen voor aller oog openbaar worden» (III: 16 en 17).

Dit alles nu hangt aan de komst van den Messias, aan wiens toekomst de verschijning van Johannes, hier de bode of engel Gods genoemd, zal voorafgaan. «Ziet, zoo lezen we in III: 1, Ik zend mijn engel, of mijn bode, die voor mijn aangezicht den weg bereiden zal, en dan zal snel, d.i. kort daarop, tot zijn tempel komen die Heere, die Messias, die Koning dien gijlieden verwacht, t.w. de Engel des Verbonds, aan denwelke gij lust hebt, en naar wien gij uitziet. Ziet hij komt, zegt de Heere der heerschen». Door dien Messias zal dan ten slotte het eindoordeel komen, en dan zal het onderscheid tusschen wie God vrees, en wie goddeloos is, voor eeuwig tot beslissing komen. «Want ziet, de dag des Heeren komt, maar brandende als een oven. Dan zal het vuur van het oordeel al wat slechts stoffelen zijn, in vlam zetten, en zal Jehovah hun geen wortel noch tak laten». Doch dan zal ook de heerlijkheid van de getrouwe dienaren van Jehovah ingaan en zullen de kinderen Gods de onvermengde zaligheid beervan. «Uliden daarentegen, die mijnen Naam vrees, zal dan de Zonne der gerechtigheid opgaan, en er zal genezing zijn onder zijne vleugelen». Zoo loopt het profetisch vergezicht ook in dit laatste profetisch geschrift, gelijk steeds, tot aan het einde door. Israël zal, gelijk ook hier blijkt, in dit allesbeslissende einde, een eigen plaats blijven behouden, maar toch niet zoo, of het eind zal de beslissing voor heel ons menscheijk geslacht geven, en de Paradijsbelofte staat te worden vervuld.

Doch al is 't, dat zoo in 't einde toch weer de dag wordt aangekondigd, die het einde over alle kinderen der menschen en over heel deze wereld zal brengen, toch beheerscht niet dit machtig feit Maleachi's optreden. De inhoud toch van zijn Godspraak trekt zich, veelmeer saam om den priesterkring en den tempeldienst en het burgerlijke leven van het volk te Jerusalem. De strijd die aanvankelijk aller hart innam over het al dan niet voortzetten van den tempelbouw, was nu beslist. Onder Ezra en Nehemia, eerst zelfs onder de aandrif van Zerubbabel en Jozua de hogepriester, en onder de gedurige aansporing van Hagai en Zacharia, was dan nu die strijd over den tempel in de goede richting uitgestreden. Al te luisterrijk was die tempel niet, maar hij stond er dan nu toch, en de dienst

kon er in plaats hebben, vooral daar aanvankelijk de Koning van Perzië van Rijkswege in de kosten liet voorzien; maar met dat al bleef het te Jerusalem een leven der ellende. Het waren geen groote problemen meer, als van ouds, die den volksgeest bezighielden en verdeelden, maar alles trok zich saam in nietige pogingen om den tempeldienst te verslachten, om geld te rapen, en desmoeds te rooven, waar 't slechts even te vinden was. Het was zulk een nietig bestaan van Israël onder de gunst van de Perzische Satrapen geworden. Eerst toen de Grieken Perzië neersloegen, en de Seleuciden onder Antiochus Epifanes het volk gingen vertreden en kwellen, leefde er weer echt-Israëlitisch nationaal gevoel op, en brak er een verzet uit, dat nogmaals aan Israels naam cere bracht. Maar van het grootsche verleden leek 't niets dan 't schaduwbeeld van 't wezen. Zoover ging zelfs de ontarring, dat het volk uit de Ballingschap een ten deele Oostersche zienswijze en voorstelling had meegebracht, zoodat het bewustzijn de vroegere helderheid verloor. Vanzelf moest de Profetische zin hiervan tot op zekere hoogte schade lijden. De profeten toch gebruikten steeds als middel en instrument, wat ze in het volksbesef aan vormen en juitingswijze voorhanden vinden. Reeds bij Zacharia bleek dit in de reeks visioenen, die wat haar vorm betreft, geheel een Oostersche karakter droegen, en daarom voor ons Westerlingen zoo bijna niet genietbaar zijn. Het sieraad van de heilige Openbaring in ouder tijden was juist, dat ze zich uitenden in dien klaren vorm, die ook nu nog allerwege verstaan wordt, en zelfs voor de kinderen geen onverstanebare klanken geeft. Hierin echter was op tweerlei wijs verandering gebracht. In de eerste plaats was uit het Oosten een sprake en een wijze van voorstelling zoo te Jerusalem als te Samaria binnen geslopen, die de bewustzijnsvormen aanmerkelijk gewijzigd had, en toen nu Israël voor een gansch menschenleven, d.i. zeventig jaar lang, naar die Oostersche streken verbannen was, kon 't wel niet anders, of 't aan Babylons stroomen opgegroeid geslacht moest op een andere wijs dan vroeger leeren denken, en anders zijn in zijn voorstellingen en levensvormen. Hieruit in hoofzaak verklaren zich dan ook die vreemde visioenen en duister-Oostersche vormen, die we bij de laatste opgetreden profeten voor ons hebben. Van Maleachi alleen kan dit niet in die sterke mate gezegd. Hij leefde een eeuw later, en het is zeer de vraag, of hij ooit iets van de Oostersche landen gezien heeft. Na 538 v. voor Christus heeft geen Koning te Babel meer den Koningschepter gevoerd. Met Beltsazar was 't alles ondergegaan, en allengs had zich ook te Jerusalem weer een eigen leven en een eigen volksbesef gevormd, dat van hetgeen vlak voorafging afweek. Vandaar dat in Maleachi een andere wijze van uitdrukking reeds was doorgedrongen. Er was nu veel Perzische, er was allengs ook Grieksche invloed onder het volk werkende. Reeds merkt men dit bij Maleachi aan dat gestadige splitsen van wat hij zeggen gaat in vragen en antwoorden. Reeds in het eerste hoofdstuk ziet ge dit. Zoo in vs. 7: Gij zegt: «Waarmede verontreinigen wij u, en in vs. 12: «Nog zegt gij: Zie wat een vermoeidheid!» En op die onderstelde vragen volgt dan het profetisch antwoord. Maar van wat kant ook bezien, wie Maleachi naast Micha legt voelt 't bij eersten oogopslag. In de aloude profetie was 't alles aangrijpend en machtig, bezielend en ontroepend, en bewoog alles zich om de groote problemen der wereldhistorie. Hier daarentegen is 't al in Israels kleinen kring opgesloten, en is er van een internationale inwerking van de volken op Israël of van Israël op de volken geen sprake meer. Het is nu een bestaan als in een der vele kleine Staten geworden. Voor den gang van het wereldgebeuren, except voor de profeten, van nagenoeg geen belang.

Toch zie men ook in Maleachi niet enkel op twee, drie teksten, die u meer toespreken, alsof al 't overige u aandacht niet verdiende. De profetie is niet een reeks van Bijbelteksten, die ge uit hun samenhang kunt uittichten, om ze op een lijst te brengen. Wie van de profeten geniet, wil, moet ze steeds nemen in hun onderling historisch verband. En zoo ook is het met Maleachi.

Dr. A. K.